

Sataman Ilta 1.9.2024

Arto Malmberg

Oikea oppi?

LAKI

Ottakaa halutessanne tekstin käsittelyn avuksi seuraavat pohdintakysymykset:

1. Mitä teksti kertoo Jumalasta, Jeesuksesta tai Jumalan suunnitelmasta?
 2. Mitä teksti kertoo ihmisistä?
 3. Mitä tämän tekstin pohjalta teet elämässäsi hyvin? Entä minkä pitäisi muuttua?
 4. Tiedätkö ketään, jonka olisi hyvä kuulla oppimastasi.
- Raamatun teksti DBS-menetelmälle on 5. Moos 4:33-40.

Tämän opetussarjamme nimi on ”Oikea oppi?”
Meillä on kaikkiaan neljä opetus kertaa tähän liittyen.
Tämän opetuskerran nimi on ”Laki”.

Johdanto

Aikoinani nuoruudessa kävin auraamassa traktorilla ja lumilingolla teitä naapurustossamme.

Välillä kävi niin että kun yöllä oli pyryttänyt lunta jollain aukealla alueella, niin ei voinnut yhtään tietää missä kohtaa tie kulki, kaikki oli yhtä ”laakeeta aakeeta”.

Pahimmillaan saattoi käydä niin että traktorin pyörät putosivat ojaan ja jos oja oli oikein syvä oli tekeminen että sieltä pääsi pois.

Mutta jos tien reunoille oli laitettu aurausviitat ei ollut mitään hätää.

Aurausviitta oli ohuesta puusta karsittu keppi, joka oli syksyllä lyöty tien reunaan osoittamaan tien reunan sijainnin.

Vertauskuvallisesti voi ajatella että Jumalan meille Raamatussa ilmoittama laki on kuin tuo aurausviitta.

Kun on selvät merkit ja rajat missä kulkea, se helpottaa elämää.

Jos on hairahtunut tieltä metsään, tietää missä on tie mitä tulisi kulkea.

Olen itse elänyt noin kymmenisen vuotta lain alla.

Heti siitä kun rukoilin kotona 13-vuotiaana syntisen rukouksen.

Käsitykseni Jumalasta oli hyvin vääristynyt.

Sillä ymmärryksellä en uskaltanut luovuttaa itseäni kokonaan Jumalalle.

Armo oli minulle käsitteenä tuttu, mutta en ollut sisäistänyt sitä.

Suoritin uskoani ja koitin kelvata Jumalalle.
Silloin puhe Jumalan laista tuntui minusta jollain tavoin vastenmieliseltä, jopa vihamieliseltä.
Itse asiassa Jumalakin tuntui vihamieliseltä.

Uskon elämä oli tasapainoilua maailman tien ja taivaan tien välillä.
Elin kyllä päällepäin kristityn elämää.
Kävin säännöllisesti seurakunnassa, palvelin kerhotyössä, osallistuin kuorotoimintaan jne.
Kuitenkin sydämessäni suhteeni Jumalaan oli etäinen.
Maailman meno houkutti.
Katsoin naisia himoiten ja itsetyydytys oli lähes viikottaista.
Toisaalta aina lankeemusten jälkeen kaduin ja pyysin anteeksiantoa.
Laki oli minulle kuin jatkuva kylmä kiskoinen valvoja, joka käyttäsi vain virheitäni ja vei elämän iloni.
Jumalasuhteestani vääristymästä johtuen en myöskään elänyt täydessä vapaudessa ja anteeksiantamuksen kokemuksessa.

Kun sitten reilu parikymppisenä pääsin kokemaan voimakkaampaa Pyhän Hengen läsnäoloa vaikutusta, alkoi se sulattaa sydäntäni.

Pikkuhiljaa ymmärrykseni Jumalasta eheytyi sen verran että saatoin tehdä koko sydämen luovutuksen Herralle.
Siitä viikon päästä Hän täytti minut rakkaudellaan niin voimakkaasti että vanhaan ei enää ollut paluuta.
Silloin sain varmuuden että olen uudestisyntynyt ja olen Jumalan lapsi.

Tänäpäivänä koen että Jumalan laki on minun ystäviäni.
Laki varjelee minua ja auttaa osaltaan pysymään Kristus tiellä.
Laki ei kuitenkaan ole itse tie, koska Kristus on tie.
Laki on kuin alussa kertomani aurausviitta, joka osoittaa olenko tiellä vai sen vieressä.

Laki VT:ssa

VT:n tavallisin suomen "lakia" vastaava sana on tōrā, toora.
Se tarkoittaa myös opetusta, oppia , neuvoa`.
Se esiintyy VT:ssa yli 200 kertaa.
Otan kuusi esimerkkiä laki sanan eri merkityksistä.

VT:ssa puhutaan laista kun puhutaa profeettojen julistamasta Jumalan sanasta

Jes 1:10, ' Kuulkaa Herran sana, te Sodomän päämiehet, ota korviisi meidän Jumalamme *opetus*, sinä Gomorran kansa. '

Jesaja 1:10,
8:16, 30:9

Noilla sanoilla Jesaja voimakkaasti kehotti jakaantuneen Israelin eteläisen osan eli Juudan päämiehiä ottamaan todesta Jumalan käskyt ja ohjeet eli opetuksen, tooran.

Juudan kansa ei enää tuntenut Herraansa, ei ymmärtänyt Jumalan tahtoa. Kansa oli luopunut Jumalasta.

Jumala oli antanut käskynsä ja määräyksensä että se pysyi Herransa yhteydessä, mutta he olivat luopuneet Herrastaan.

Opetus oli ja ymmärrys oli siis tärkeä.

VT:ssa tarkoitetaan lailla myös pappien antamaa ohjeistusta ja opetusta Hag 2:11,

""Näin sanoo Herra Sebaot: Pyydä papeilta *opetusta* ja sano: '

Haggai 2:11

Mal 2:6-9

Jumala kehotti Haggaita kysymään papeilta, seuraavaa.

Jos mies kantaa pyhää lihaa vaattensa liepeessä ja sitten tuo vaateen helma koskettaa mitä hyvänsä ruokaa tai esinettä tuleeko se pyhäksi?

Hän sai selvän vastauksen ei.

Pappien suussa tuli olla opetus, jonka perustana oli Siinain vuorella annettu laki.

Sitten lailla tarkoitettiin Jumalan ilmoitusta yleensä

' Monet kansat lähtevät liikkeelle sanoen: "Tulkaa, nouskaamme Herran vuorelle, Jaakobin Jumalan temppeliin, että hän opettaisi meille teitänsä ja me vaeltaisimme hänen polkujansa; sillä Siionista lähtee *laki*, Jerusalemista *Herran sana*". ' **Jesaja 2:3**

Jes 42:4, 51:4-7 Miika 4:2,4

Jesaja profetoi kansalle mitä aikojen lopulla tulee tapahtumaan.

Hän kertoo kuinka pakanakansat tulevat kuulemaan lakia, Jumalan sanan opetusta Jerusalemiin.

Edelleen laki ja Jumalan sana on tärkeä.

Se tulee olemaan tärkeä maailman ajan loppuun, eikä se häviä koskaan.

VT:ssä lailla tarkoitetaan myös kivitauluihin kirjoitettua 10 käskyn lakia (dekalogi)

'Ja kirjoita niihin kaikki tämän *lain* sanat, kun menet joen yli siihen maahan, jonka Herra, sinun Jumalasi, sinulle antaa, maahan, joka vuotaa maitoa ja mettä, niinkuin Herra, sinun isiesi Jumala, on sinulle puhunut. Ja kirjoita kiviin kaikki tämän *lain* sanat hyvin selkeästi.' '

5. Mooseksen kirja 27:3,8

5.Moos 31:26

Toora esiintyy myös opista, opetuksesta puhuttaessa

'Nämä *opettivat* Juudassa, ja heillä oli mukanaan Herran lain kirja; he kiertelivät kaikissa Juudan kaupungeissa ja opettivat kansaa. '

2. Aikakirja 17:9

2. Aika 19:10, Neh 8

Lukemani paikka liittyy siihen kuinka oikeamielinen Juudan kuningas Joosafat lähetti virkamiehensä opettamaan kansaa. Noilla virkamiehillä oli mukanaan Jumalan lain kirja.

Laista puhuttaessa tarkoitetaan myös Mooseksen kirjoja (pentateukki)

'Sitten Joojada asetti päällysmiehiä Herran temppeliin, leeviläisiä pappeja, jotka Daavid oli määrännyt Herran temppeliin, uhraamaan Herran polttouhreja, niinkuin on kirjoitettuna *Mooseksen laissa*, riemuhuudoin ja lauluin, Daavidin järjestelyn mukaan. '

2. Aikakirja 23:18

Mooseksen vuorella saama jumalanpalveluslaki ohjasi vielä vuosisatoja myöhemmin Juudan kansan jumalanpalvelusta.

Kertaus

Kertauksena edellisistä.

VT:ssä lailla tarkoitetaan Jumalan profeettojen julistusta, pappien ohjeistusta ja oppia, Jumalan ilmoitusta yleensä, kymmentä käskyä, Jumalan sanan opetusta, Mooseksen kirjoja sekä Jumalallisen opin ja lain kokonaisuutta.

Jumalan Israelin kanssa solmiman liiton yhteydessä antamat kymmenenkäskyä ovat kuin ”luomakunnan perustulaki” (Pentti Heiska raamattutunnissaan).

Kymmenen käskyä annettiin liiton solmimisen yhteydessä ja Jumala itse puhui nuo käskyt kansalleen.

Mooseksen myöhemmin vuorella saatujen jumalanpalveluslakien tarkoitus oli luoda ja ylläpitää yhteyttä Jumalan kanssa.

Samassa yhteydessä saadut moraalilait kuin myös kymmenen käskyä taas antoivat ja antavat konkreettisia eväitä lähimmäisistä välittämiseen.

Väli aika

UT:n ja VT:n kirjojen välillä on noin 400 vuoden ajanjakso.

Malakia profeetan jälkeen, satoja vuosia ennen Jeesuksen syntymää, juutalaisuuden piirissä laki sai entistä suuremman painoarvon.

Näyttää siltä että jumalasuhteesta tuli pikkuhiljaa pelkkää lain täyttämistä.

Juutalaisuudessa alettiin näkemään laki välineenä, jolla saattoi ansaita Jumalan armon.

Sellainen on lakiuskontoa.

Siinä mentiin jopa niin pitkälle, että toivottiin vanhurskauttamista lain täyttämisen ja rikkomusten vertaamisen perusteella.

Asiaa katsottiin niin että jos lain täyttämistä olisi enemmän kuin sen rikkomista, ihminen voisi pelastua Jumalan laupeuden kautta.

Tuollainen ajatus ei nouse VT:n teksteistä vaan se on oikeastaan sen vastakohta.

Lain tarkoitus oli vaalia yhteyttä Jumalaan, yhteyttä jonka kansa oli saanut Jumalalta armosta.

Laki UT:ssa

Evankeliumeissa ”lailla” tarkoitetaan Mooseksen kirjoja.

Sitten kun puhutaan ”laista ja profeetoista” tarkoitetaan koko VT:n kaanonin eli VT:n pyhäiksi valittuja kirjoituksia ja Mooseksen kirjoja.

Nuo kirjoitukset olivat Jeesuksenkin ”Raamattu”.

Myöhäisjuutalaisuudessa, Jeesuksen aikaan vanhinten perinnäissääntöjä eli suullista perimätietoa pidettiin lakina.

Jeesus ei kuitenkaan itse pitänyt perinnäissääntöjä lakina.

Perinnäissääntöjä vastaan Jeesus hyökkäsi rajusti, mutta näihin palaamme myöhemmissä opetuksissa.

Paavali tarkoitti laki (nomos) sanalla:

Joskus kymmentä käskyä, (Room 13:8)

tai koko Mooseksen kautta annettua lakia (Room 7:4)

tai joskus yksittäistä käskyä (Room 7:29)

tai joskus koko VT:tä (1. Kor 14:21).

Joskus Paavalin tekstissä laki tarkoittaa määräystä Room 3:27,

toisinaan sääntöä Room 7:21
tai valtaperiaatetta Room 8:2 (sillä Elämän Hengen laki..)

Tässä siis joitakin määritelmiä, Paavalin teksteistä.

Jokatapauksessa laki tavalla ja toisella ilmaisee Jumalan tahtoa ihmisille.
Laki myös valottaa Jumalan ominaisuuksia ja suunnitelmaa.
Laista voidaan ymmärtää miten Jumala haluaa meidän toimivan
elämässämme.

Keskustelukysymys

Millaisia tunteita sinussa herättää puhe Jumalan laista?

Miksi sitten laki annettiin?

Luen ensiksi kahdeksan jaetta 5. Mooseksen kirjasta.

5.Mooseksen kirja:

4:33 Onko mikään kansa kuullut Jumalan äänen puhuvan tulen keskeltä, niinkuin sinä olet kuullut, ja kuitenkin jäänyt elämään?

4:34 Tahi onko mikään jumala koettanut mennä ottamaan itsellensä kansaa toisen kansan keskuudesta koettelemuksilla, tunnusteilla ja ihmeillä, sodalla, väkevällä kädellä ja ojennetulla käsivarrella ja suurilla, peljättävillä teoilla, minkä kaiken Herra, teidän Jumalanne, on tehnyt teille Egyptissä, sinun silmiesi edessä?

4:35 Sinun on annettu se nähdä, tietääksesi, että Herra on Jumala, eikä muuta jumalaa ole kuin hän.

4:36 Taivaasta hän antoi sinun kuulla äänensä opettaaksensa sinua, ja maan päällä hän antoi sinun nähdä suuren tulensa, ja sinä kuulit hänen sanansa tulen keskeltä.

4:37 Koska hän siis rakasti sinun isiäsi ja valitsi heidän jälkeläisensä itselleen ja itse suurella voimallaan vei sinut pois Egyptistä

4:38 karkoittaen sinun tieltäsi kansoja, suurempia ja väkempiä kuin sinä, ja tuoden sinut heidän maahansa antaakseen sen sinulle perintöosaksi, niinkuin nyt on tapahtunut,

4:39 niin tiedä siis tänä päivänä ja paina se sydämeesi, että Herra on Jumala ylhäällä taivaassa ja alhaalla maan päällä, eikä muuta jumalaa ole.

4:40 Noudata hänen säädöksiänsä ja käskyjänsä, jotka minä tänä päivänä sinulle annan, että sinä ja sinun lapsesi sinun jälkeesi menestyisitte ja että eläisitte kauan siinä maassa, jonka Herra, sinun Jumalasi, antaa sinulle ainiaksi.”

Mooses puhuu tässä niille israelilaisille jotka olivat alle 20-vuotiaita erämaavaelluksen alussa.

Tässä vaiheessa erämaavaellusta on ollut takana 40-vuotta.

Ne israelilaiset jotka olivat yli 20-vuotiaita erämaavaelluksen alkaessa olivat kuolleet.

Kuulijoiden joukossa oli myös niitä, jotka omakohtaisesti olivat kokeneet kaikki ne tapahtumat joihin Mooses viittaa.

Mooses kertoo kuinka erityisellä tavalla Jumala oli puuttunut kansan vaiheisiin ja ilmestynyt heille.

Egyptin vitsaukset, punaisen meren ylitys, Faaraon sotajoukon tuho, Jumalan pilven hohde kansan keskellä, viiriäiset, manna, vettä kalliosta.

Siinain vuorella Jumalan näkyvä ja kuuluva ilmestyminen, kansalle, liiton solmiminen.

Kymmenen käskyn lain antaminen siten, että hän itse puhui sen kansalle.

Aivan käsittämättömän huimia ja vertaansa vailla olevia tapahtumia.

Kaikesta tästä voi nähdä ja kuulla Jumalan rakkauden ja huolenpidon kansaa kohtaan.

Ei unohdeta sitäkään, että Jumala myös rankaisi kansaansa, se epäuskoisista ja synnillisistä valinnoista.

Jumalan rangaistuskin oli ja on rakkautta.

Jumala salli rangaistuksen ettei pahempaa tapahtuisi, että kansa kääntyisi eikä tuhoutuisi synteihinsä.

Kaksi viimeisintä lukemaani jaetta kuuluu.

”niin tiedä siis tänä päivänä ja paina se sydämeesi, että Herra on Jumala ylhäällä taivaassa ja alhaalla maan päällä, eikä muuta jumalaa ole. Noudata hänen säädöksiänsä ja käskyjänsä, jotka minä tänä päivänä sinulle annan, että sinä ja sinun lapsesi sinun jälkeesi menestyisitte ja

että eläisit kauan siinä maassa, jonka Herra, sinun Jumalasi, antaa sinulle ainiaaksi.”

Jumalan laki oli olemassa Israelille siksi että he olisivat menestyneet ja elänneet kauan kotimaassaan.

Sitä se on meillekin tänä päivänä.

Meidän Jumalamme on edelleen ihan sama, kuin se on Mooseksen kirjoissa.

Jumalan tahto on meitäkin ja kansaamme kohtaa se että me menestyisimme ja eläisimme kauan tässä maassa, jonka Jumala on meille antanut.

Vastaavasti jos hylkäämme ja kansamme hylkää Jumalan tahdon, on seurauksena menestyksen ja kotimaamme menetyks.

Ikävä kyllä suunta kansakuntana on tällä hetkellä siihen suuntaa, jollei muutosta tapahdu.

En tarkoita että meidän tulee noudattaa kaikkia niitä lakeja ja säädöksiä, joita Jumala antoi Israelille.

Meidän tulee suodattaa nuo lait ja säädökset UT:n valossa ja kautta.

Noista periaatteista tulee tietoa enemmän seuraavilla opetuskerroilla.

Lain merkitys

Mitä tämä kaikki kertoo Jumalasta ja lain merkityksestä?

Isä Jumala rakastaa luomaansa ihmistä.

Kaiken takana on Jumalan rakkaus.

Rakkaus on rajoja.

Laki näyttää rajat.

Alussa kertomaani esimerkkiä lainaten.

Laki on auraviitta nietoksen peittämällä tieosuudella.

Laki näyttää tietä, suuntaa.

Laki suojelee elämää.

Jollei olisi ollut Jumalan antamaa lakia, ihmiskunta olisi ajautunut anarkiaan ja tuhonnut itsensä jo monta kertaa.

Paavali kirjoittaa Roomalaisille seuraavasti.

2:14 Sillä kun pakanat, joilla ei lakia ole, luonnostansa tekevät, mitä laki vaatii, niin he, vaikka heillä ei lakia ole, ovat itse itsellensä laki

2:15 ja osoittavat, että lain teot ovat kirjoitetut heidän sydämiinsä, kun heidän omatuntonsa myötä-todistaa ja heidän ajatuksensa keskenään

syyttävät tai myös puolustavat heitä

Room 2

Ihmisessä on luonnostaan ymmärrys siitä, että toista ihmistä ei saa tappa. Tämä koskee kaikkia kansoja.

Israelin kansalle annettu laki Siinain vuorella erotti heidät muista kansoista, heidän tuli olla pappiskansa.

Tuohon kutsumukseen he eivät kuitenkaan suostuneet, vaan lankesivat pois kutsumuksestaan.

Raamattu kertoo kuinka Mooseksen kautta annettu laki Israelin kansalle on jäljestäpäin lisätty rikkomusten tähden, kunnes Jeesus tuli täyttämään lain Gal 3:19.

Osa Jumalanpalvelus- ja seremonialaista raukesi, kun Jeesus Kristus tuli ja täytti lain kokonaan.

Jeesus myös kirjoittaa lain omiensa sydämiin ja mieleen Hebr 10:16.

Vaikka likikään kaikki VT:ssa mainitut lait eivät enää kosketa meitä tämän päivän uskovia, pitävät ne sisällään elämää suojelevia rajoja.

Missä laki auttaa?

Laki auttaa meitä näkemään ja ymmärtämään oman tilamme.

Laki ei kuitenkaan anna voimaa muuttua, se vaikuttaa jopa päin vastoin.

Laki kuitenkin osoittaa tietä sinne, mihin suuntaan tulisi mennä.

Mitä laki paljastaa?

Laki paljastaa luonnollisen ihmisen kyvyttömyyden pelastaa itseään tai ketään muutakaan.

Laki paljastaa ihmisessä olevan synnin ja kapinan Jumalaa vastaan.

Laki paljastaa uskovan ihmisen hengellisen tilan.

Jos uskova elää jatkuvasti vastoin Jumalan lakia ja tahtoa, se kertoo siitä että hänen suhteensa Jumalaan ei ole terve.

Silloin yhteydessä on jotain vikaa.

Silloin usko ei ole elävää ja voimauttavaa.

Lain pakonomainen täyttäminen ei rakenna yhteyttä Jumalaan, vaan sen tekee vain ja ainostaan Jeesus Kristus.

Kun laki näyttää elämässä olevan muutosta tarvitsevan asian, tulee sen ajaa meitä Jeesuksen luokse.

Omavoimainen yritys täyttää Jumalan lakia ei tee sinusta yhtään kelpoisempaa Jumalalle.

Lain tarkoitus on nimenomaan viedä ihminen Jeesuksen luokse. Niin että Jeesus saa muuttaa sydämen. Kun Jeesus muuttaa sydämen, elämän muutos lähtee sisältä ulospäin. Ensin sydän muuttuu ja sitten muuttuu teot. Joka näkyy siinä että ihmiselle tulee halu ja pyrkimys noudattaa Jumalan tahtoa elämässään.

Laki on siis hyvä, oikeamielinen ja pyhä, niin kuin Paavali asian ilmaisi. Se että laki näyttää sinut ja minut syntiseksi, ei välttis tunnu hyvältä. Mutta tarpeellista se on, koska se osoittaa tarpeemme tarvita Jeesusta Kristusta.

Lain mukaan eläminen eli Jumalan tahdon mukaan eläminen on seurausta Jumala suhteesta. Kuuliaisuus Jumalan tahdolle varjelee tuota suhdetta.

Jumala on muuttumaton.
Jumalan rakkaus on muuttumaton.
Jumala antoi lain rakkaudesta ihmisiin.

Mutta käskyn päämäärä on rakkaus, joka tulee puhtaasta sydäimestä ja hyvästä omastatunnosta ja vilpittömästä uskosta. 1.Tim. 1:5

Rukoillaan sitä että rakkaus Jumalaan saa muuttaa sydämemme niin, että olemme kuuliaisia Hänen tahdolleen.